

Вяра

27.02 по еретическия, †14 февруари по църковния календар -Св. равноапостолен Кирил Славянобългарски. Св. преподобни Авксентий. Св. преподобни Исаакий, затворник Печерски. Св. Авраам, епископ Карийски. Св. преподобни Марон

**Житие на
равноапостолния наш
отец Кирил
Славянобългарски**

Имаше в град Солун един благороден и богат човек на име Льв, който заемаше службата “друнгарий” при Солунския стратег. Той беше благоверен и пазеше всички Божи заповеди напълно, както някога Иов. Живеейки със съпругата си Мария, той доби седем деца, най-малък от които беше Константин Философ, наставникът и учителят на славяните. След като го роди майка му, дадоха го на дойка, за да го откърми, обаче детето никак не искаше да се хване за чужда гърд. Това ставаше по Божие допущение, за да бъде добрият

филиз на добрия корен откърмен с чистото мляко на собствената майка. Подир неговото раждане добрите родители дадоха обет да не се събират повече и не престъпиха този си обет, а живяха в Господа 14 години като брат и сестра, докато ги раздели смъртта. Когато бащата щеше да отиде на Божия съд чрез телесната смърт, майката оплакваше това дете и казваше: “За нищо друго нямам грижа освен само за това дете, как ще се нареди!” А бащата, умирайки, рече: “Надявам се на Бога, че Той ще му даде такъв баща и защитник, който се грижи за всички християни!” Кое то се и сбъдна.

Още като беше на седем години, момчето видя сън и го разказа на баща си и на майка си: “Стратегът събра всички девиси на нашия град и ми рече: “Избери си от тях другарка и връстница-помощница, която си искаш.” Аз огледах всички и си избрах една, от всички най-красивата по лице, сияйна и украсена с много златни огърлици и бисери. Името беше София, сиреч мъдрост!” Като изслушаха това, родителите му рекоха: “Синко, пази заповедта на баща си и не отхвърляй поуката на майка си”, “защото заповедта е светило, и поуката - светлина”! Кажи на мъдростта: “ти ми си сестра!”, и наречи разума твой сродник! Премъдростта е по-благолепна от слънцето и ако си я доведеш за невяста, тя ще те избави от много злини”.

Когато го дадоха да се учи, преуспяваше повече от всички ученици в науките с много бързата си памет, та всички се чудеха. Но един ден, както имат обичай богаташките деца да си правят развлечение с ловуване, и той излезе с тях на полето, като взе своя сокол. Пусна го, но по Божие допущение излезе вятър, грабна го и го отнесе. От това момчето изпадна в такова униние и печал, щото два дни не яде. Понеже милостивият Бог по Своето човеколюбие не искаше той да привиква към житейски работи, затова така леко го хвана: както някога улови Евстатий Плакида в лов за елени, така пък

сега него улови със сокола. Като си помисли за суетата на този живот, окайваше го и казваше: “Такъв ли е тоя живот, скръбта да измества радостта? От днес нататък ще хвана друг път, който е по-добър, и няма да прахосвам дните си в шума на този живот!” И седеше си вкъщи, изучаваше наизуст книгите на свети Григорий Богослов, изписа на стената кръстен знак и написа следната похвала на светеца: “О, Григорие, ти, бидейки човек с тяло, показал си се ангел, защото твоята уста като един от серафимите прославя Бога и просвещава вселената с проповедта на правата вяра! Затова приеми и мен, който падам пред тебе с вяра и любов и ми бъди учител и просветител!”

Като навлезе в многото уроци и като не можеше да разбере глъбината на големия ум, изпадна в тежко униение. Там имаше един странник, който разбираше граматиката. Той отиде при него и го молеше, падна в нозете му и му се предаваше, като казваше: “Научи ме добре на граматическата наука!” Но той, погребал таланта си, рече му: “Юноше, не си прави труд, защото аз съм се отрекъл да уча някого през моите дни!” Момчето пак му се кланяше и със сълзи казваше: “Вземи всичката моя част от бащиния ми дом, на която имам право, само ме научи!” Но оня не искаше и да го слуша. Тогава той отиде в дома си и прекарваше в молитва, дано намери онова, което желае сърцето му. И Бог скоро изпълни волята на оновова, който Му се боеше. Царският настойник, наречен Логотет, чул за красотата, мъдростта и прилежното му учение, прати за него, за да се учи заедно с младия цар. Момчето, като чу, с радост хвана пътя, след като си каза Соломоновата молитва: “Боже на отците и Господи на милостта, Който си направил всичко със словото Си и Който си устроил с премъдростта Си човека, за да владее над създадените от Тебе твари, дай ми приседналата на Твоите престоли премъдрост, за да разбере какво е угодно пред Тебе и да се спася, защото

аз съм Твой раб и син на Твоята рабиня”. Като произнесе Соломоновата молитва, стана и рече: “Амин”!

След като пристигна в Цариград, предадоха го на учители да се учи. Само за три месеца усвои граматиката и се залови с другите науки: изучи Омира и геометрията, при Лъв и Фотий изучи диалектиката и всички философски учения, към тях още риторика, аритметика, астрономия, музика и всички други елински изкуства. И така изучи всичките, както, ако би се постарал да изучи само една от тях: защото в него се случиха бързина и прилежание, които едно друго се надпреварваха, а по този начин се усвояват наука и изкуство. Но повече от науката се стараеше да бъде тих, беседваше с тези, с които беше полезно, и избягваше ония, които се отклоняваха в криви посоки, като гледаше и правеше само онова, което помагаше да се замени земното с небесното, да излети из това тяло и да живее с Бога.

Като го видя Логотетът такъв, даде му власт над целия си дом, както и свободно да влиза в царския палат. Веднъж го попита: “Философе, бих искал да знам, що е философия?” А той с бързия си ум веднага му отговори: “Философия значи да разбере човек Божиите и човешките работи и да се научи на дело да бъде образ и подобие на своя Творец, и колкото е възможно да се приближи до Бога!” От този момент той го възлюби още повече и макар да беше толкова велик и високопоставен мъж, винаги го питаше за всичко. А той му приготви учебник по философия, в който с малко думи преподаде много ум.

Живееше в чистота и колкото угаждаше на Бога, толкова повече го обикваха всички. Логотетът му оказваше изключителна почит и му даваше много злато, но той не приемаше. Веднъж му рече: “Твоята красота и мъдрост ме карат да те обичам извънредно много. Аз имам една духовна

дъщеря, която възприех от светата купел - красива и богата, от добър и голям род. Ако искаш, аз ти я давам за съпруга. А от царя приеми голяма чест и княжески сан, като очакваш и нещо повече, защото скоро ще станеш и стратег!" Философът му отговори: "Дарът наистина е голям, но за ония, които го търсят. Аз обаче нямам нужда от нищо друго освен от учението, от което събирам разум, за да потърся честта и богатството на своя праотец Адама!" Логотетът, след като чу отговора му, отиде при царицата и рече: "Тоя млад философ не обича този живот. Но за да не го изпуснем от нашето общество, нека го пострижем в свещенство и да му дадем службата библиотекар при патриарха в "Света София", та дано по тоя начин го задържим!"... Кое то и направиха. Но много за кратко остана с тях, а отиде на Тясното море (Босфора) и тайно се скри в един манастир. Търсиха го цели шест месеца и едва го намериха. Като не можаха да го принудят да заеме същата служба, го молеха да приеме учителска катедра, за да учи на философия чужденци, обслужван и подпомаган във всяко отношение. И той прие.

Патриарх Йоан VII (Аннис) беше възстановил иконоборната ерес, като проповядваше да не се оказва почит на светите икони. Свикаха събор, изобличиха го и го свалиха от престола. Но той продължаваше да говори: "Насила ме изгониха, без да ме оборят, защото никой не може да устои против моите думи!" Тогава царят с патрициите му изпратиха философа и рекоха: "Ако можеш да обориш този юноша, пак ще получиш престола си." Йоан, като видя младия философ, без да подозира старческият разум в него, и другите младежи с него, им рече: "Вие за подножието ми не сте достойни, как ще се препирам с вас?" Философът отговори: "Не се придържай в хорския обичай, човече, а гледай Божиите заповеди! Както тебе те е създал Бог от земя и душа, така и всички нас. Затова гледай в земята и не се гордей!" Йоан пак каза: "Не подобава

да търсим цветя през есента, нито старец да пращаме на борба, както юношата Нестор”[26]. Философът му отговори така: “Сам против себе си даваш обвинения. Кажи ни: В коя възраст душата е по-силна от тялото?” Тоя рече: “На старост”. Философът пак попита: “А на каква борба те призоваваме: телесна или духовна?” Тоя рече: “Духовна”. Тогава Философът отвърна: “Ето защо сега си най-силен. Затова не ни казвай такива подобия, защото нито цветя търсим ненавременно, нито те призоваваме на телесна борба!” Така, посрамен, старецът обърна разговора в друга насока и рече: “Щом като Бог е рекъл на Моисей: “Не си прави всякакво подобие”, защо вие правите това и му се покланяте?” Философът отговори на това: “Ако беше рекъл: “Не си прави кумир и никакво изображение на онова, що е горе на небето...”, тогава ти си прав. Обаче Той е рекъл: “Не си прави всякакво подобие”, което значи “недостойно подобие.” Старецът, засрамен, млъкна, защото не можа нищо да възрази.

След това агаряните, наричани сарацини, подигнаха хула срещу едното Божество на Света Троица и казваха: “Как вие, християните, мислите, че Бог е един, а Го разделяте на три и казвате, че има Отец и Син и Дух? Ако можете да докажете това ясно, изпратете мъже, които могат да говорят по този въпрос и да ни оборят!” Тогава Философът беше на 24 години. Царят свика съвета, повика и него и му рече: “Философе, чуваш ли какво говорят агаряните против нашата вяра? Понеже си служител и ученик на Света Троица, иди и им се противопостави! И Бог, прославян в Троица - Отец и Син и Свети Дух, - завършител на всяка работа, Той да ти даде благодат и сила в думите и да те покаже нов Давид против Голиат, който с три камъка го победи, и да те върне при нас със заслуги за небесното царство!” Той чу и отговори: “С радост ще отида за християнската вяра! Какво по-сладко за мене на този свят от това, да живея или да умра за Света

Троица?” Дадох му за придружител Георги и ги изпратиха.

Като пристигнаха, те завариха срамни и гнусни неща, които агаряните бяха направили, за да поругаят и осмеят тамошните християни. Бяха нарисували демонски образи отвън върху вратите на всички християни за поругание. И попитаха Философа: “Философе, можеш ли да разбереш какво значи това?” А той отговори: “Виждам демонски образи и си мисля, че вътре живеят християни, поради което демоните стоят отвън, понеже не могат да живеят с тях. А където няма този знак отвън, там демоните спокойно си живеят с обитателите на дома.”

Седейки на обед лъжемъдрите агарянски книжници, учили геометрия, астрономия и други науки, го изкушаваха и питаха: “Философе, виждаш ли колко удивително е това чудо?! Пророк Мохамед ни донесе евангелие от Бога, обърна много народ и ние всички държим неговия закон, без да престъпваме нещо. А вие, християните, уж държите закона на вашия пророк Христа, обаче един така, а друг иначе го изпълнява, на когото както е угодно!” Философът отговори: “Нашият Бог е като морската бездна. Пророкът казва за Него: “Рода Му кой ще обясни? защото Той бе изтръгнат от земята?” Търсейки Го, мнозина навлизат в бездната и силните умове с Негова помощ получават разумно богатство, преплуват и се завръщат. А слабите умове дръзват да преминат като с гнили кораби и едни потъват, а други, люшкани от безсилието на леността, с голям труд едва могат да си отдъхнат. А вашето е тясно и удобно, за да може всеки малък и голям да го прескочи - няма нищо повече от човешките инстинкти, които всеки може да върши. Защото действително нищо не ви е заповядал, щом като не ви е обуздал гнева и похотите, а всичко ви е разрешил. Който е смислен, ще разбере в каква пропаст ще ви провали той! А Христос не така, ами от низината възвежда високо горе човешката тежест, като обучава човека с вяра и Божия

добродетел. Бидейки Творец на всичко, Той сътворил човека между ангелите и животните, като го отделил от животните с дара на словото и мисълта, а от ангелите с гнева и плътската похот. И кой към която част повече се приближава, към нея се приобщава - към низшите или към висшите.”

Пак го попитаха: “Ако можеш, обясни ни как вие славите единия Бог в три, Които наричате Отец и Син и Дух! Щом така говорите, тогава остана да Му дадете и жена, та да се разплодят много богове от Него!” Философът отговори: “Не говорете такива обидни хули! Ние правилно сме възприели да славим Светата Троица от пророците, отците и учителите: Отец и Слово и Дух - три Ипостаси в едно Същество. А Това Слово се въплъти в Дева и се роди заради нашето спасение, както и вашият пророк Мохамед свидетелства, като написал така: “Изпратихме Нашия Дух при Девицата, понеже благоволихме тя да роди!” Аз от него ви проповядвам Светата Троица!” Поразени от тези му думи, агаряните обърнаха разговора в друга насока, като казаха: “Така е, гостенино, както го каза! Но ако Христос е вашият Бог, защо не вършите каквото ви заповядва? Нали е писано в евангелските книги: “Молете се за враговете си, и добро правете на ония, които ви мразят и гонят, и обърнете другата буза на ония, които ви бият!” А вие не така, ами точите враждебни оръжия срещу ония, които ви правят това”. Философът отвърна: “Когато в закона има две заповеди, кой изпълнява закона: който спази едната или който спази двете?” Те отговориха: “Който спази двете.” Философът рече: “Бог е рекъл: “Молете се за ония, които ви обиждат”, но Той е рекъл още: “Никой няма любов по-голяма от тая, да положи душата си за своите приятели”. Това ние правим заради нашите приятели, за да не бъдат пленени и душите им заедно с телата им.”

Попитаха го още: “Христос е давал данък за Себе Си и за другите. А защо вие не вършите Неговите дела? И като

отбранявате себе си, защо не плащате данъци на такъв голям и силен народ като исмаилския поне за вашите братя и приятели? И ние малко искаме: само по една жълтица. И докато свят светува, ще запазим мира между нас и вас както никой друг.” Философът отговори: “Когато Христос плащаше данък, тогава кое царство беше - исмаилско или римско?” Отговориха му: “Разбира се, римско”. А той рече: “Ето защо не трябва да ни обвинявате, защото ние всички и досега плащаме данъци на римляните!”

След това агаряните изкустително му задаваха много други въпроси по всички специалности, които и самите те владееха. И на всички им отговори. А след като ги обори, му рекоха още: “Как разбираш всичко това?” Философът им рече: “Един човек напълнил мях вода от морето, и горделиво казвал на чужденците: “Виждате ли водата, която няма никой освен мене!?” Но дошъл един приморец и му казал: “Ти безумен ли си, та се хвалиш само с този вмирисан мях? Та ние имаме цялото море!” Така правите и вие сега, защото от нас излязоха всички науки и изкуства.”

После му показаха цялото си богатство - къщи, украсени със злато и сребро, скъпоценни камъни и бисер, като казваха: “Философе, виж това удивително чудо, виж голямата сила и богатство на Амирмумна, сарацинския владетел!” А той им рече: “Не е удивително това, но слава и похвала на Бога, Който е сътворил всичко това и го е дал за утеха на човеците! Негово е, а не на някой друг!” Най-сетне се ядосаха и се върнаха към своята злоба, та му дадоха да изпие отрова. Но милостивият Бог, Който е рекъл: “Ако изпият нещо смъртоносно, няма да им повреди”, и него избави, и го върна здрав на негова земя.

Не след много време се отрече от всичко в този живот и седеше в безмълвие на едно място, като внимаваше само над себе си и нищо не оставяше за другия ден, а всичко раздаваше

на бедните и на Господа възлагаше своята печал, Който всеки ден се грижи за всички. Веднъж на един празник слугата му тъжеше, защото нищо нямат за такъв празничен ден, а той му рече: “Който е хранил някога израилтяните в пустинята, Той и на нас тук ще даде храна. Но иди, покани поне пет души бедни в очакване на Божията помощ!” И когато настана обедно време, един мъж донесе цял товар с всякакви храни и десет жълтици, и въздадоха хвала на Бога за всичко това. Оттам отиде на Олимп при брат си Методий - там започна да живее и да упражнява непрестанната молитва към Бога и беседваше само с книгите.

Но при императора пристигнаха посланици от хазарите, които казваха: “Ние още от начало знаем Единия Бог, Който е над всичко, и на Него се покланяме на изток, но поддържаме и други наши срамни обичаи. Евреите ни придумват да възприемем тяхната вяра и благочестие. А, от друга страна, сарацините ни теглят към тяхната вяра, като ни обещават мир и много дарове и казват: “Нашата вяра е най-добра от вярата на всички народи.” Затова, държейки на старото си приятелство и любов към вас, който сте голям народ и от Бога сте получили царството, изпращаме при вас да питаме за вашия съвет и да ви молим за един учен ваш човек, който, ако обори евреите и сарацините, ние ще възприемем вашата вяра!” Тогава императорът потърси философа, намери го и му предаде думите на хазарите, като каза: “Философе, иди при тези хора и им дай ответ за Светата Троица с Нейната помощ, защото никой друг не може да изпълни достойно тази задача!” А той рече: “Щом заповядваш, господарю, с радост отивам на такава задача, пеш и бос, без нищо, както Господ заповядва на Своите ученици!” Царят отвърна: “Добре казваш, но ако ти би пожелал да направиш това от себе си, обаче заради престижа на царската власт и чест, иди с почести и царска помощ!”

Като взе брат си Методий, веднага тръгна на път и стигна

Херсон, където изучи еврейски език и книги, като преведе осемте части на граматиката, от която работа обогати културата си. А и там живееше един самарянин, който идваше да се препира с него, донесе му самарянски книги и му ги показа. Философът му ги поиска, затвори се в стаята си, предаде се на молитва и като получи от Бога разбиране, започна да чете тия книги безпогрешно. Като видя това, самарянинът завика с висок глас и рече: “Наистина, които вярват в Христа, скоро получават благодатта на Светия Дух!” Синът му веднага се покръсти, а след него и самият той. Намери още евангелие и псалтир, написани с рушки букви, и човек, който говори този език, беседва с него и усвои силата на речта; като сравняваше със своя говор, той отлъчи гласните от съгласните букви и с постоянна молитва към Бога скоро започна да чете и да говори. И мнозина му се удивляваха и хвалеха Бога..

А понеже чу, че свети Климент още лежи в морето, помоли се и рече:. “Вярвам на Бога и се надявам на свети Климент, че аз ще го намеря и ще го изнеса из морето!” Убеди архиепископа с целия клир и благоговейни мъже, качиха се в кораб и отидоха на мястото. Като утихна съвсем морето, започнаха да пеят и да копаят. И изведнъж се появи голямо благоухание като от много тамян и след това се проявиха светите мощи, които те взеха с големи почести и слава, и всички граждани ги внесоха в града, както е написано за това.

Хазарският воевода отиде и обсади един тамошен християнски град. Като узна това, Философът не се полени да отиде при него. След като разговаря и му предложи своите поучителни слова, го укроти. Той обеща да се покръсти и си отиде, без да направи никаква пакост на оня народ. На обратния си път Философът си правеше молитвата на първия час, когато го нападнаха угри (маджари), виеха като вълци и искаха да го убият. Той никак не се уплаши, нито прекъсна

молитвата си, само викаше “Господи помилуй”, защото беше завършил вече службата. Като го видяха, по Божие повеление се укротиха и започнаха да му се кланят. А след това, като изслушаха поучение от неговите уста, пуснаха го с цялата негова дружина.

Най-после седна в кораб и пое пътя към хазарите при Меотското (Азовското) езеро и Каспийските врата на планината Кавказ. Хазарите му пратиха човек лукав и ловък, който влезе в разговор с него и му рече: “Какъв лош обичай имате вие да поставяте един цар вместо друг, от друг род! А ние си следваме родовата линия.” Философът му отвърна: “И Бог избра Давид, който Му угаждаваше, и неговия род вместо Саул, който нищо угодно не вършеше.” И пак рече: “Защо вие държите Библията в ръцете си и все от нея говорите всичко? А ние не тъй, ами от гърдите си изнасяме всичката погълната мъдрост, без да се гордеем с Писанието като вас.” Философът му рече: “Ще ти отговаря на това... Ако срещнеш някой гол човек, който ти каже, че има много дрехи и злато, ще повярваш ли, като го виждаш гол?” Той отговори: “Не!” Философът рече: “Така и аз ти казвам. Ако си погълнал всичката мъдрост, тогава кажи ми, колко рода има от Адам до Моисей и колко години е държал всеки род?” Като не можа да отговори, оня замлъкна.

Когато Философът пристигна там и щяха да седнат на обед при кагана, го запитаха: “Какъв е твой сан, за да те поставим според него?” Той отговори: “Дядо ми беше много велик и славен, та стоеше близо до царя. Но след като доброволно отхвърли дадения му сан, той беше изгонен, дойде в чужда земя, обедня и там ме роди. Аз усърдно търся древния сан на дядо си, но все още не съм успял да го получа, защото съм Адамов внук.” Те му отговориха: “Достойно и право говориш, гостенино!” От този момент започнаха повече да го почитат. Каганът взе чашата си и рече: “Нека прием в името на единия

Бог, Който е сътворил цялата твар!" И Философът взе чашата си и рече: "Пий в името на единия Бог и на Неговото Слово, чрез Което е създал всичката твар и чрез Което се утвърдиха небесата, и на животворящия Дух, чрез Който стои всичката им сила"! Каганът му отговори: "Всичко еднакво говорим, само в това е разликата: Вие славите Троица, а ние единия Бог според Библията." Философът отвърна: "Библията проповядва Слово и Дух. Ако някой те почита, но твоето слово и дух не почита, а някой почита и трите, кой от двамата е по-ценен?" Той рече: "Наистина оня, който почита и трите." Философът отговори: "Ето защо ние повече правим и доказваме на дело, че слушаме пророците. Исаия е казал: "Чуй Ме, Якове и Израилю, повикан от мене: ...! Аз съм първият и Аз - последният... Сега ме води Господ Бог и Неговият Дух". Евреите, които стояха около му, го запитаха: "Кажни ни, как може женският пол да помести Бога в утробата си, на Когото не може да погледне, камо ли да Го роди?!" Философът показа с пръст кагана и първия му съветник и рече: "Ако някой каже, че първият съветник не може да нагости кагана, а последният роб може, как трябва да нарека един такъв - смислен или побъркан?" А те отговориха: "И даже много побъркан!" Тогава Философът им рече: "Кое е най-ценното сред видимата твар?" Отговориха му: "Човекът, защото е създаден по Божий образ!" Той пак им рече: "Е, как да не грешат ония, които казват: "Не може Бог да се помести в човека", когато Той се е вместиал и в къпина, и в облак, и в буря, и в дим, когато се явявал на Моисей и Иов? Как е възможно, един да боледува, а другото да лекуват? След като човешкият род изпаднал в гибел, от кого другото би получил пак своето обновление, ако не от Самия Творец? Отговорете ми! И ако лекарят, искайки да постави пластир на болния, го постави на дърво или камък, ще направи ли с това болния човек здрав? И как Моисей чрез Дух Свети с вдигнати към небето ръце казва в своята молитва: "Щедри Господи, не ни се явявай вече в гръм и в тръбни гласове, а се

всели в нашата утроба и отнеми нашите грехове?!” Така казва вашият преводач Акила”! И така се разделиха, като определиха ден, когато ще беседват по всички тия въпроси.

Философът пак седна с кагана и рече: “Аз съм сам сред вас, без роднини и приятели. Но ние се състезаваме за Бога, в Чиито ръце е всичко, включително и нашите сърца. По време на нашата беседа, които от вас са силни в словото, нека казват за разбраното, че е така, а което не разберат, нека попитат, и ние ще им обясним!” Евреите рекоха: “Ние държим словото и духа на Библията. Кажете ни кой закон Бог даде на хората по-рано - Моисеевия или този, който вие държите?” Философът рече: “За това ли питате, защото искате да се оправдавате, че уж държите първия закон?” Те отговориха: “Да, първия трябва да държим.” Философът рече: “Е добре, ако искате да държите първия закон, тогава следва да се откажете от обрезанието.” Те го попитаха: “Защо говориш така?” Философът рече: “Кажете ми откровенно - първият закон при обрезанието ли беше даден или в необрезанието?” Те отговориха: “Мислим, в обрезанието!” Философът рече: “Нали Бог даде закон най-напред на Ной, след като Адам получи заповед, престъпи я и отпадна? И той нарече този закон “завет”, като му рече: “Ето Аз заключавам Моя завет с вас и с потомството ви подир вас”, който съдържа заповеди: яжте всичко, като тревен злак и всичко под небесата и на земята и във водата, само месо не яжте с кръвта, сиреч с душата му, и който пролее човешка кръв, вместо нея да бъде пролята и неговата! Какво ще кажете против това вие, които говорите да се държи първият закон?” Евреите му отговориха: “Ние държим първия закон, Моисеевия, а този Бог не го е нарекъл закон, ами завет, както по-рано на човека в рая - заповед, и на Авраама иначе - обрезание, а не закон. Едно е закон, а друго е завет - двете Творецът ги е нарекъл различно.” Философът им отговори: “На това аз ще ви кажа така, че законът бива наричан и завет.

Защото Бог каза на Авраама: “Давам Моя закон във вашата плът (и го нарече още и знак), който ще бъде между Мене и вас”. И на Иеремия казва Същият: “Чуй тоя завет и кажи на юдейските мъже и на иерусалимските жители, и речи им: Тъй казва Господ Бог Израилев: Проклет да е оня човек, който не послуша думите на тоя завет, който Аз заповядах на бащите ви в деня, когато ги изведох от Египетската земя”. Евреите му отговориха: “Така и ние поддържаме, че законът се нарича и завет, и които се придържаха в Моисеевия закон, всички угодиха на Бога. И ние, като се придържаме в него, мислим и с нас да бъде същото. А вие въздигате друг закон и потъпквате Божия закон.” Философът им рече: “И добре правим. Защото, ако Авраам не беше приел обрезанието, а продължаваше да държи Ноевия завет, нямаше да бъде наречен “приятел Божий”. И Моисей, като написа впоследствие закона, не държеше първия. Така и ние вървим по техния пример, и като приехме закон от Бога, него държим, за да пребъдва твърда Божията заповед. Когато Бог даваше закон на Ной, Той не му каза, че ще му даде друг закон, а че дава закон, който вечно ще пребъдва жив и в сила. Нито когато даваше на Авраам обещанието, му извести, че ще даде друг закон на Моисей. Но как вие продължавате да държите закона, когато Бог казва чрез Иезекиил: “Ще го отменя и ще ви дам друг закон”? И Иеремия ясно е казал: “Ето, настъпват дни, казва Господ, и ще склуча с дома Израилев и с дома Иудов нов завет, не такъв завет, какъвто склучих с бащите им в деня, когато ги хванах за ръка, за да ги изведа из Египетската земя, оня Мой завет те нарушиха... Но ето заветът, който ще склуча с Израилевия дом след ония дни, казва Господ, ще вложа Моя закон във вътрешността им и ще го напиша в сърцата им, и Аз ще им бъда Бог, а те ще бъдат Мой народ”. И пак Иеремия е рекъл: “Тъй казва Господ: Застанете на пътищата и попитайте за вечните пътеки на Господа, и вижте кой път е добър, и вървете по него, и ще намерите очищение на душите си! Но те рекоха:

“Няма да тръгнем!” И поставих над вас стражи: “Слушайте гласа на тръбата!” Но те рекоха: “Няма да слушаме!” Затова ще чуят езичниците и всред тях овчарите”. И веднага прибавя: “Слушай земя! Ето, Аз ще изпратя върху тоя народ злини заради тяхното отвърщане от Мене, защото не послушаха Моите думи и отхвърлиха Моя закон”, който проповядваха пророците! И не само с тези цитати доказвам, че законът ще има край, но и с много други доказателства от пророците.” Евреите му отговориха: “Всеки евреин знае това, че наистина така ще бъде, но още не е дошло времето за Помазаника - Христа.” Философът им рече: “Какво си представяте вие, като виждате, че Иерусалим е разрушен, жертвоприношенията престанаха и се сбъдна всичко, което предсказаха пророците за вас? Малахия ясно говори за вас: “Моето благоволение не е към вас, казва Господ Вседържител, и не приемам жертва от вашите ръце, защото от изгрев слънце до запад ще се прослави името Ми всред народите и на всяко място ще принасят на името Ми тамян и чиста жертва, защото велико е името Ми всред народите, казва Господ Вседържител!” Те рекоха: “Това, което говориш, е така, но всички народи ще бъдат благословени чрез нас и ще бъдат обрязани в град Иерусалим!” Философът рече: “Но защо Моисей казва: Ако с пълно послушание спазвате закона във всичко, вашите предели ще се простират от Червеното море до Филистимското и от пустинята до река Ефрат. А ние езичниците ще бъдем благословени чрез Потомъка на Авраам, произлязъл от корена на Иесей, наречен “чаяние на езичниците” и светлина на цялата земя. Да, просветени от славата Божия, но не по оня закон, нито на онова място, както говорят пророците. Захария казва: “Ликувай от радост, дъще Сионова... Ето, твоят Цар иде при тебе... кротък, възседнал на ослица и на младо осле, син на подяремница!” И още: “Той ще унищожи оръжието на Ефрем и конете на Иерусалим, и ще възвести мир на народите, и властта Му ще се простира от края на земята до краищата на

вселената”. А Яков е казал: “Не ще се свършат князете от Юда, нито вождовете от неговите чресла, докато не дойде Примирителят и нему ще се покоряват народите”. Като виждате всичко това вече свършено и изпълнено, кого друго очаквате още? Даниил, научен от ангела, предсказа до идването на Месия седемте седмични, всяка от които съдържа 70 години, което прави 490 години. А кое мислите, че е желязното царство, което Даниил видя във видението?” Те отговориха: “Римското!” Философът пак ги попита: “Ами кой е камъкът, който се откъртил от планината без участието на човешки ръце?” Отговориха му: “Помазаникът Христос”. И веднага добавиха: “Но ако пророците казват, че Той вече е дошъл, както ти ги тълкуваш, тогава как все още римското царство продължава да държи властта?” Философът отговори: “Съвсем не се държи, а вече премина, както и другите царства във видението. Защото нашето царство не е римско, а Христово, както е рекъл пророкът: “Небесният Бог ще въздигне царство, което во веки не ще се разруши, и Неговото царство няма да бъде предадено на други народи. То ще съкруши и разруши всички царства, а самото то ще стои вечно”. Не е ли сега християнско царството, наричано с Христовото име? Римляните пък са служили на идоли. А сега един цар от тоя, друг цар от оня народ и племе царуват в името Христово, както и пророк Исаия открива, като ви говори: “И ще оставите името си на Моите избрани за проклятие; и тебе ще убие Господ Бог, а рабите Си ще назове с друго име, с което, който се благославя на земята, ще се благославя с Бога на истината”. Не се ли сбъднаха пророчествата на всички пророци, ясно изречени за Христа? Исаия говори за Неговото раждане от Девица и казва така: “Ето, Девицата ще зачене и ще роди Син, и ще Му нарекат името Емануил, което ще рече: “с нас е Бог”. А Михей рекъл: “и ти, Витлееме, земя Иудина, никак не си най-малък от Иудините воеводства; защото от тебе ще произлезе Вожд, Който ще пасе Моя народ Израиля и

Чийто произход е от крайвреме, от вечни дни. Затова Той ще ги остави до време, докато роди оная, която има да роди". А Иеремия казва: "Попитайте и разсъдете: ражда ли мъж... Велик е оня ден, няма подобен нему и това е усилено време за Иакова, но той ще бъде избавен от него!" А Исаия е рекъл: "Още не бе изпитала родилни мъки, и роди; преди да бяха настъпили болките, роди син".

Тогава евреите рекоха: "Ние сме Симово потомство, което отец Ной благословил, а вие не сте!" Той им отговори на това и рече: "Благословиенето на вашия отец Ной не е нищо друго освен хвала към Бога, която няма отношение към Сима. Защото така е писано: "Благословен да е Господ Бог на Сима!" А на Иафета, от когото сме ние, казва: "да разшири Бог Иафета, и той да се посели в шатрите Симови!" И не престана да говори от пророците и от другите книги, докато най-последно сами рекоха: "Така е, както ти казваш!" Но пак възрази: "Как се мислите вие за благословени, когато се упоавате на човек, а Библията проклина такива?" А Философът в отговор на това ги попита: "Проклет ли е Давид, или благословен?" Те му отговориха: "И даже много благословен!" А Философът каза: "Ние се упоаваме на Оногова, на Когото и той. Защото той казал е в псалмите: "Човекът на моя мир, на Когото се упоавах". А този Човек е Христос Бог. Който пък се упоава на прост човек, него и ние считаме за проклет."

После те отправиха друго обвинение и казаха: "Как вие християните, отхвърляте обрезанието, когато Христос не го отхвърлил, а го изпълнил по закона?" Философът отговори: "Който отнапред каза на Авраам: "Това ще бъде знак на завета между Мене и вас", Той го изпълни, като дойде, защото от Авраам до Христа то продължаваше, а след това не че го отмени, но го замени с кръщението". Пак го попитаха евреите: "Как вие хем се кланяте на идоли, хем се правите на богоугодни?" Философът отговори: "Преди всичко научете се

да различавате думите, какво е “икона” и какво е “идол”, защото на вашия език има десет думи за това. А така, без да ви мигне окото, не нападайте християните! Ще ви попитам и аз: Нали Моисей направи скинията по образеца, който видя на планината, и нали от този образец направи с художество съответен образ - от дърво, кожа и вълна - изряден херувим? И понеже той така го сътвори, можем ли поради това да кажем, че вие сте почитали и сте се покланяли на дървото, кожата и вълната, а не на Бога, Който е дал образеца в онова време? Същото трябва да кажем и за храма на Соломон, който имаше икони на херувими, ангели и много други. Така и ние, християните, правим образи на Божиите угодници и ги почитаме, но правим разлика между доброто и демонските образи. И Библията хули онези, които принасят в жертва на демоните своите синове и дъщери и проповядва гняв Божий на такива, но на друго място пък ги оправдава, когато принасят в жертва своите синове и дъщери”. Рекоха пак евреите: “Как вие да не сте противни на Бога, като ядете свинско и заешко месо”. Отговори им: “Щом първият завет заповядва да се яде всичко, както тревистия злак, то всичко е чисто за чистите, а на скверните и съвестта им се е осквернила. И Сам Бог в Битие говори: “И видя Бог всичко, що създаде, и ето, беше твърде добро!” А поради вашата лакомия малко ви отне от хранителните неща. Нали е казано: “Седна народът да яде и да пие, а после стана да играе?”

От многото само това изложихме накратко, за да се помни. А който търси същите тези беседи в тяхната цялост, той ще ги намери в неговите книги, които преведе нашият учител архиепископ Методий, като ги раздели на осем слова! Там той ще види словесната сила на Философа като горещ пламък срещу противниците. Хазарският каган и неговите правителствени мъже, като изслушаха всички тия негови сладки и свети слова, рекоха му. “Ти си ни пратен тук от Бога

за наше назидание. Като си изучил цялата Негова Библия, ти ни каза всичко по ред и до насита наслади всички нас с нейните медени слова. Ние обаче сме неграмотен народ, а вярваме в това, че ти си от Бога. Та ако желаш още повече да успокоиш душите ни, то обясни ни всяко нещо по ред с притчи, каквото бихме те попитали!” И така се разотидоха да си починат.

На другия ден като се събраха пак, рекоха му: “Почитаеми мъжо, кажи ни с притчи и ум коя вяра е най-хубава от всички!” Философът им отговори: “Мъж и жена са били на голяма почит и любов при някой си цар. Но съгрешили нещо и той ги изгонил от своята земя. Там живеели много години и наредили деца в бедност. Децата се събираха и съветваха по кой начин да се възстановят пак в първото си достойнство. И като се съветваха, един казваше така, друг казваше иначе, а трети казваше другояче. Пита се: Кой съвет трябва да бъде възприет - нали най-добрият?” Те рекоха: “Защо така говориш? Всеки счита своя съвет за по-добър от другия: евреите своя, мохамеданите своя, другите своя. Ами ти ни кажи да разберем кой е най-добрият!?” Философът рече: “Огънят изпитва златото и среброто, а човекът с ума си отделя лъжата от истината. Кажете ми от какво произлезе първото падение? Нали от видението на сладкия плод и от пожеланието да станем божества?” Те отговориха, че е точно така и Философът продължи: “Ако някой се повреди от ядене на много мед или от пиене на студена вода, и дойде лекар и му каже: “Яж още мед и ще се изцериш”! А на пилия вода каже: “След като си се напил със студена вода, сега пък гол застани на външния мраз и ще се излекуваш”! А другият лекар не така, ами заповяда противоположно лекарство: болният да пости и вместо мед да пие горчица, а вместо студено да се сгрее с топло, кой от двамата лекува по-изкусно?” Отговориха всички: “Оня, който заповядва противоположни лекарства! Защото похотната сласт

на този живот трябва да се умъртвява с горчивина, гордостта със смирение и вредното трябва да се лекува с противоположното.” Философът рече: “Христовият закон проявява остротата на божествения живот, но после принася стократен плод във вечните жилища!” Тогава един от съветниците, който добре познаваше мохамеданското злочестие, попита: “Кажете ми, гостенино, защо вие не приемате Мохамед? Той много хвали Христа в своите книги, като казва, че се родил от Дева, сестрата на Моисей, и че бидейки велик пророк, Той възкресявал мъртвите и лекувал всякакви болести с голяма сила!” Философът му отговори “Нека отсъди между нас сам каганът! Ако Мохамед е пророк, как ще вярваме на Даниил, който е казал, че с Христа всяко видение и пророчество ще престане. Той се явява подир Христа, следователно как може да бъде пророк? Ако ли пък го наречем пророк, тогава трябва да отхвърлим Даниил като пророк!” Мнозина от тях рекоха: “Даниил говори чрез Божия Дух. А за Мохамед знаем, че е лъжепророк и погубител на човешкото спасение!” Тогава първият съветник между тях рече на приятелите на мохамеданството: “Нашият гост с Божията помощ събори на земята цялата гордост еврейска, а вашата като мръсна я прехвърли чак оттатък реката!” А на целия народ рече: “Както Бог е дал на християнския цар съвършена мъдрост и власт над всички народи, така и вяра им е дал, без която никой не може да се сподоби с вечен живот. Да бъде Богу слава во веки!” И всички рекоха: “Амин!” Тогава Философът, просълзен, рече към всички: “Братя и отци, приятели и чеда, ето Бог даде разум и достоен отговор на всичко. Ако ли има още някой противник, нека дойде и опровергае или да бъде опроверган! А който е съгласен с това, нека се кръсти в името на Света Троица! Който пък не иска, аз нямам грях в това, а той да му мисли в съдния ден, когато ще седне Стария по дни да съди всички народи като Бог!” Те отговориха: “Ние не сме врагове на себе си, но тъй

заповядваме: Който може и желае, нека се кръщава малко по малко от днес нататък! А който от нас се покланя на запад, или се моли по еврейски, или държи мохамеданската вяра, такива скоро ще бъдат осъдени на смърт!” И така се разотидоха с радост. И се pokrъстиха около двеста души от тях, като се отвърнаха от езическите мерзости и беззаконните женитби.

А каганът написа на царя такова писмо: “Господарю, ти си ни изпратил такъв човек, който словом и делом ни доказа, че християнската вяра е свята. Затова, убедени, че това е истинската вяра, заповядахме на народа да се кръщава по своя воля с надеждата, че и ние ще стигнем дотам. Ние всички сме другари и приятели на твоето царство и сме готови да ти служим където стане нужда!” Когато изпращаше Философа, каганът започна да му дава много дарове, но той не ги прие, а само каза: “Дай ми колкото имаш пленени гърци тук и това ще ми бъде повече от всякакви дарове!” Събраха такива до двеста, предадоха му ги и той радостно пое пътя си.

Стигнаха до някакви пусти безводни места и не можеха вече да понасят жаждата. Намериха в някакво мочурище малко водица, но тя се оказа горчива като жлъчка и не можаха да пият. Всички се пръснаха да търсят вода, а Философът каза на брат си Методий: “Повече не мога да търпя жаждата! Гребни от тази вода! Който някога превърнал за израилтяните горчивата вода в сладка, Той и нас ще утеши!” Гребнаха, намериха я сладка като медена и студена, пиха и прославиха Бога, Който прави такива чудеса за Своите раби.

А в Херсон, като вечеряха с архиепископа, Философът му рече “Отче, благослови ме, както би ме благословил моят собствен баща!” После насаме някои го попитаха защо направи това. Той отговори: “Наистина утре той ще ни остави и ще премине при Господа.” Така и стана. Всред фулския

народ имаше един голям дъб, сраснат с череша, който наричаха "Александър" и под който извършваха богослужения, като не позволяваха на женския пол да пристъпи нито към него, нито към богослуженията под него. Като чу това, Философът си направи труд да отиде при тях и каза: "Елините наследиха вечна мъка, задето се покланяли на небето и земята като на Бог - на такива велики и красиви творения. А вие как ще избегнете вечния огън като се покланяте на дърво - едно просто нещо, което е готово за огъня?" Те отговориха: "Ние не сме почнали отсега да правим това, но сме го възприели от своите бащи, и от него получаваме изпълнението на всички наши просби, а най-вече много дъжд. И как можем да го отсечем, което не е дръзнал никой преди нас? Ако ли някой дръзне, той веднага ще умре, но и дъжд вече няма да видим до края си." Философът им отговори: "Бог за вас говори в Библията, а вие как така се отмятате от Него? Исаия вика от името на Господа и казва: "Ето аз ще дойда да събера всички племена и народи, и те ще дойдат и ще видят славата Ми. И ще туря на тях белег, и от спасените измежду тях ще пратя към народите: в Тарсис, в Пула, и Луда, и в Мосох, и Товел, и в Елада, и в далечните острови, които не са чували името Ми и не са видели славата Ми. Те ще възвестят на народите Моята слава"- казва Господ Вседържител. Братя, познайте Бога, Който ви е сътворил! Ето Евангелието на Новия Божи завет, в което сте се покръстили!" Като ги придума с такива сладки думи, заповяда им да отсекаат дървото и да го изгорят. Тогава старейшината се поклони и отиде, та целуна Евангелието, също и всички други. Получиха от Философа бели свещи и с песни пристъпиха към дървото. Философът взе секирата и пръв удари 33 пъти, след което заповяда на всички да отсекаат, изкоренят и изгорят това дърво. Същата нощ падна дъжд от Бога и възхвалиха Бога с голяма радост. А и Бог се възрадва твърде много на това.

Философът се завърна в Цариград, представи се на царя, засели се при църквата “Свети Апостоли” и там живееше в безмълвие, като се молеше на Бога. А в църквата “Света София” има една чаша от скъпоценен камък, дело на цар Соломон, на която с еврейски и самарянски букви са написани стихове, които никой не можеше нито да прочете, нито да изтълкува. Философът взе, прочете и изтълкува. Първият стих гласи така: “Чашо моя, чашо моя, предричай, докато е звездата! Бъди, Господи, питие за първенеца, който бди ноще!” После другият стих: “За Господне вкуване направена от друго дърво. Пий и се опий с веселие и извикай: алилуия!” И след това третият стих: “Ето го Князът, и целият събор ще види Неговата слава, и цар Давид посред тях!” После написано числото 909. След като го разчете Философът подробно, намери, че от дванадесетата година на Соломоновото царуване до Рождество Христово са 909 години. И това е пророчество за Христа.

Докато Философът се радваше в Бога, ето че пак се яви друга работа не по-малка от първите. Моравският княз Ростислав, по внушение Божие, се съвещава със своите князе и моравци и изпрати пратеничество при византийския император Михаил, като казваше: “Нашият народ се отказа от езичеството и се придържа към християнския закон, обаче нямаме такъв учител, който да ни изясни на наш език истинската християнска вяра, та и други страни като ни гледат, да се уподобят на нас. Затова, Господарю, молим изпрати ни такъв епископ и учител, защото винаги от вас изхожда добрият закон по всички страни!” Царят свика съвета, а повика и Константин Философ, за да чуе това писмо, и му рече: “Знам, Философе, че си преуморен, но се налага ти да отидеш там, защото никой не може да извърши тази работа като тебе.” Философът отговори: “И съм преуморен, и болен телесно, но с радост ще отида там, стига само да имат букви на своя език.”

Царят му каза: “И дядо ми, и баща ми, и много други са правили опити безуспешно. Та как бих могъл аз да се справя?”

Философът рече: “Но кой може да запише на вода своите проповеди, та и да придобие име на еретик?” Царят пак му отговори заедно с вуйчо си Варда: “Ако ти поискаш, Бог, Който дава на всички просеци без съмнение и Който отваря нахлопаците”, може да ти даде. Философът си отиде и се предаде на молитва и пост по своя обичай заедно с другите свои сътрудници. И скоро Бог послуша молитвите му и му откри да състави буквите, и той веднага започна да пише Евангелието: “В начало беше Словото, и Словото беше у Бога, и Бог беше Словото” и прочее. Царят се зарадва и прослави Бога заедно с членовете на своя съвет, и го изпрати с много дарове, като написа такова послание на Ростислав: “Бог иска всички да стигнат до познание на истината и да се издигнат на по-висока степен, затова, като видя твоята вяра и подвиг, в наше време откри букви за вашия език, каквито по-рано е нямало, та и вие да се причислите към великите народи, които славят Бога на свой език. Затова ти изпращаме самия този, на когото Бог ги откри, благоговеен и благоверен мъж и много учен философ. Приеми го като дар по-голям и по-скъп от всякакво злато и сребро, скъпоценен камък и преходно богатство! Подвизавай се заедно с него да утвърдите бързо това дело и с все сърце да потърсите Бога! Погрижи се за общото спасение и подтиквай всички да не се лентят, но да поемат истинския път, та и ти като ги доведеш с твоя подвиг, да познаят Бога, да приемеш своята награда в този век и в бъдещия, приготвена за всички ония души, които искат да вярват в нашия Бог Христа, и да оставиш спомен за себе си на бъдещите поколения подобно на великия цар Константин от сега и до века!”

Като пристигна Кирил в Моравия с брат си Методий, Ростислав го прие с много почит, събра ученици и му ги

предаде да ги учи. А той скоро преведе целия богослужбен чин и ги научи на утринна, часове, вечерня, повечерие и тайнствената служба - света литургия. Тогава, според пророческите думи, отвори се ушите на глухите да слушат библейските слова и стана ясен езикът на гъгнивия. Бог се възвесели за това, а дяволът се огорчи. Но докато се ширеше Божието учение, изначалният зъл завистник - проклетият дявол, влезе в своите съсъди и започна да подбужда мнозина, като им говореше: "Така не се слави Бог. Ако това би Му било угодно, не можеше ли да направи така, щото и славяните да славят Бога още от начало, като пишат с букви своята реч? Ами избра само три езици, с които подобава да Му се въздава слава - еврейски, гръцки и латински!" Това говореха латински клирици - владици, свещеници и техните ученици. Философът се пребори с тях, както Давид с другородците, победи ги с библейски думи и ги нарече триезичници или пилатяни (Защото на тия три езици Пилат написал надписа на кръста Господен.) И не само това говореха, но и на друго безчестие учеха народа: че под земята живеят човеци с големи глави; че всички влечуги са дяволско творение, че ако някой убие змия, заради това ще се избави от девет свои грехове, че който убие човек, три месеца да пие от дървена чаша, а до стъклена да не се докосва; не забраняваха на народа си да прави жертвоприношения по стар езически обичай, както не забраняваха и безчестните женитби. Всичко това Философът изсече като тръни и го изгори със словесен огън, като им казваше заедно с пророка: "Принеси жертва Богу хвала и отдай на Всевишния твоите оброци!" "Правехте това, което Аз ненавиждах: защото Господ е свидетел между тебе и жената на твоята младост, която си оставил. А тя е твоя другарка и твоя законна жена. Пази духа си, и не напускай жената на твоята младост! Ако ли я възненавидиш и напуснеш, безчестие ще покрие твоите помисли!" И в Евангелието Господ казва: "Слушали сте, че бе казано на древните: "не

прелюбодействувай”. Аз пък ви казвам, че всеки, който поглежда на жена с пожелание, вече е прелюбодействувал с нея в сърцето си”. И пак: “Казвам ви, който напусне жена си, освен поради на прелюбодеяние, той я прави да прелюбодействува, и който се ожени за напуснатата прелюбодействува”. И още: “Коего Бог е съчетал, човек да не разлъчва!”

След като прекара 40 месеца в Моравия, той се отправи за Рим, за да посвети своите ученици. Пътъом го прие Коцел, князът на Панония, който, обхванат от такава силна любов да се научи на славянските книги, му предаде около 50 ученици, за да ги научи. Оказа му голяма почит и го препрати в неговия път. И не взе нито от Ростислав, нито от Коцел злато или сребро, нито друго нещо, понеже беше положил в сърцето си евангелското слово, а само измоли пленници от двамата деветстотин и ги пусна свободни.

Когато беше във Венеция, против него се събраха като врани на сокол епископи, свещеници и монаси, подигнаха триезическата ерес и казаха: “Човече, кажи ни, как сега си направил книги за славяните и ги учиш, когато никоий друг преди тебе не ги е изнамерил - нито апостол, нито римски папа, нито Григорий Богослов, нито Иероним, нито Августин? Ние познаваме само три езика, на които подобава да славим Бога в книгите - еврейски, гръцки и латински!” Философът им отговори: “Не вали ли дъжд от Бога и слънцето не свети ли еднакво на всички?” И въздухът не е ли еднакъв за всички? И как не ви е срам, като мислите, че езиците са само три, а на всички други народи и племена заповядвате да бъдат слепи и глухи? Бога ли си представяте немощен, че не може на всички да даде това, или завистлив, че не иска? Но ние познаваме много народи, които си имат своите книги, и които въздават слава на Бога всеки на свой език: арменци, перси, авазги, ивери, сугди, готи, авари, тирси, хазари, араби, египтяни,

сирийци и много други. Ако ли не искате да разберете от това истината, поне в Библията вижте присъдата си. Давид вика и казва: “Възпейте Господу песен нова, възпейте Господу, цяла земя!” И пак: “Възкликавайте Господу, цяла земя; тържествувайте, веселете се и пейте!” И на друго място: “Цяла земя да Ти се поклони и да Ти пее, да пее на Твоето име (Вишний)”. И пак: “Хвалете Господа, всички народи, прославяйте Го, всички племена!” и “Всяко дихание да хвали Господа!” А Евангелието казва: “Които Го приеха, даде възможност да станат чеда Божий”. В същото Евангелие Господ говори: “И не само за тях се моля, но и за ония, които по тяхното слово повярват в Мене, да бъдат всички едно, както Ти, Отче, си в Мене и Аз в Тебе!” А в Евангелието от Матей рекъл; “Даде Ми се всяка власт на небето и на земята. И тъй идете, научете всички народи, като ги кръщавате в името на Отца и Сина и Света го Духа, и като ги учите да пазят всичко, що съм ви заповядал ето, и Аз съм с вас през всички дни до свършека на света. Амин!” И в евангелието от Марка казал: “идете по цял свят и проповядвайте Евангелието на всички твари. Който повярва и се кръсти, ще бъде спасен, а който не повярва, ще бъде осъден. А повярвалите ще ги придружават тия личби: с името Ми ще изгонват бесове, ще говорят на нови езици”. А към вас, законоучителите, казва: “Горко вам, книжници и фарисеи лицемери, задето затваряте царството небесно пред човеците; защото нито вие влизате, нито влизащите пускате да влязат”. И пак: “Горко вам, законници, задето взехте ключа на познанието: сами не влязохте, и на влизащите попречихте!” А Павел пише на коринтяните: “Желая всички вие да говорите езици... И бездушните предмети като пищялка или гусла, които издават глас, ако не дадат разделни звукове, как ще се познае какво се свири на пищялка или на гусла? Защото, ако тръбата издаваше неопределен звук, кой ще се готви за битка? Тъй и вие, ако не изговаряте с езика си разбрани думи, как ще се разбере това,

което говорите? Защото ще говорите на вятър. Толкова например различни думи има в света и ни една от тях не е без значение. Ако прочее не разбирам значението на тия думи, то за говорещия ще бъде чужденец, па и говорещият ще бъде за мене чужденец... И тъй какво? Ще се моля с дух, ще се моля и с ум; ще пея с дух, ще пея и с ум. Защото, ако благословиш с дух, как ще каже на твоео благодарение “амин” оня, който е от простолюдието, когато не разбира какво казваш? Ти благодариш хубаво, но другият не се поучава. Благодаря на моя Бог, задето повече от всички ви говоря езици; но в църква предпочитам да кажа пет думи разбрани, за да поуча и други, отколкото хиляди думи на език непознат... В закона е писано: “на чужди езици и с чужди уста ще говоря на твоя народ, но и тъй няма да Ме послушат, казва Господ”... Ако някой се мисли, че е пророк или изпълнен с дух, нека разбере, че това, което пиша, са Господни заповеди. А който не разбира, нека не разбира! И тъй, братя, показвайте ревност за пророчествуване, но не забранявайте да се говорят и езици! Всичко да става с приличие и ред”. И пак казва: “всеки език да изповяда, че Иисус Христос е Господ, за слава на Бога Отца!” С тези и още много други думи ги посрами, остави ги и си замина по своя път.

Като узна за него, Римският папа изпрати да го посрещнат. А когато пристигна в Рим, сам папа Адриан излезе да го посрещне с всички граждани, които носеха свеци, защото Философът носеше и мощите на свети Климент, мъченик и Римски папа. Тогава Бог извърши там много преславни чудеса: един парализиран човек и много други от различни болести се изцериха. Папата взе славянските книги и ги положи в църквата “Света Мария Фатни” и ги освети, като служи над тях света литургия. След това папата заповяда на двама епископи, Формоза и Гаудерик, да посветят славянските ученици, които ръкоположени, веднага служиха света литургия на славянски

език в църквата “Свети апостол Петър”, на другия ден - в църквата “Свети Петронил” и на третия ден - в църквата “Свети апостол Андрей”, а оттам пък в църквата на великия вселенски учител “Свети апостол Павел”, където цяла нощ пяха славословия на славянски, а на другия ден - литургия над неговия свети гроб, като имаха помощта на Арсений, един от седемте епископи, и Анастасий Библиотекар.

Философът заедно със своите ученици не преставаше да въздава хвала на Бога за всичко това. А римляните не преставаха да идват при него и да го разпитват за всичко, каквото за питане си имаше всеки, и получаваха от него двойно и тройно обяснение. И един еврейн също идваше и се препираше с него, и един път му каза: “Още не е дошъл Христос според числото години, за което говорят пророците, че ще се роди от Дева.” Философът му преброи всичките години от Адама по родове, обясни му подробно, че вече е дошъл и че толкова години има оттогава досега. Така го поучи и го изпрати.

Понеже му се наложи да извърши много трудове, той се разболя. Докато с търпение понасяше болестта си, веднъж видя някакво Божие явление и започна да пее така: “Зарадвах се, когато ми казаха: да идем в дома Господен”. Облече се в прилични дрехи и така весел прекара целия оня ден, като казваше: “Отсега нататък вече не съм слуга нито на царя, нито на някой друг на земята, а само на Бога Вседържителя!” На другия ден бе постриган в светия монашески образ, получи светлина към светлината и си нарече името Кирил. И в този образ преживя 50 дни. Когато наближи часът да получи покой и да се пресели във вечните жилища, вдигна ръце към Бога, помоли се със сълзи и рече: “Господи, Боже мой, Който си създал всички ангелски чинове и безплътни сили, Който си прострял небето и си основал земята, и Който си привел от небитие в битие всичко съществуващо - Ти всякога слушаш

ония, които Ти се боят и спазват Твоите заповеди и изпълняват Твоята воля! Послушай и моята молитва: запази Твоето верно стадо, на което Ти бе поставил за приставник мене, негодния и недостоеен Твой раб! Избави го от безбожната и езическа злоба на ония, които говорят хули срещу Тебе! Погуби триезичната ерес, възрасти твоята Църква много и много, всички събери в единомудрие, създай изрядни хора, които еднакво да мислят за Твоята истинска вяра и правилно изповедание, и вдъхни в сърцата им словото на Твоето осиновление. Защото е Твой дар, макар да си ни приел да проповядваме Евангелието на Твоя Христос нас, недостойните, които се подвизаваме за добри дела и вършим угодното на Тебе. Коего ми беше дал, предавам Ти го като Твое! Благоустрой го с всесилната Си десница и го покрий с покровителството на Твоите криле, та всички да хвалят и славят Твоето име - на Отца и Сина и Светаго Духа! Амин!” Целуна всички със свето целование и рече:

“Благословен Господ, Който не ни предаде за плячка на техните зъби. Душата ни се избави като птица от примка на ловци: примката се скъса и ние се избавихме”. И така си почина в Господа, на 42 години, 14 февруари 869 година, втори индикт.

Папата заповяда да се съберат всички гърци, които бяха в Рим, и всички римляни, за да извършат над него надгробно опело със свещи и да го изпратят така, както биха направили на самия папа. Така и стана. Брат му Методий рече на папата: “Нашата майка ни е заклела, който от нас пръв умре, другият да го пренесе в нашия братски манастир и там да го погребете.” Тогава папата заповяда да го положат в ковчег и да го заковат с железни гвоздеи, и така го държа седем дни в подковка за далечен път.. Но римските епископи му рекоха: “Понеже Бог го доведе тук и тук прие душата му, след като беше ходил по много земи, тук трябва и да бъде погребан като скъпоценен човек!” Папата рече: “Добре, тогава ще наруша римския

обичай и заради неговата святост и любов ще го погребат в моя гроб, в църквата “Свети апостол Петър”! Но брат му рече: “Понеже не ме послушахте да ми го дадете, тогава, ако ви е угодно, нека лежи в църквата на свети Климент, с когото дойде тук!” И папата заповяда да бъде така. Събраха се епископите с целия народ, понеже искаха с почести да го изпратят, и рекоха: “Нека отковаем ковчега и да видим, дали може да бъде взето нещо от него!” И макар че много се мъчиха, не можаха да го отковат. Божията воля беше такава. Затова така с ковчега го поставиха в гроба, от дясната страна на олтара в църквата “Свети Климент”, където започнаха да стават много чудеса, които римляните, виждайки, още повече се привързаха към неговата святост и почитание. Нарисуваха и неговия образ над гроба му и започнаха да палят над него кандило ден и нощ, като хвалеха Бога, Който така прославя ония, които Го прославят. Нему слава и чест и поклонение във вечните векове. Амин!

Тропарь равноапостольного Кирилла, учителя Словенского
глас 4

От пелен прилежно Премудрость сестру себе сотворив,
Богогласе,/ пресветлую виде, яко девицу чисту,/ юже приемь,
приведе,/ яко мнисты златыми, сею украсив свою душу и ум,/ и обретесе яко другий Кирилл, блаженне,/ разумом и именем мудре.

Кондак равноапостольного Кирилла, учителя Словенского
глас 2

Твердым и Богодохновенным учением/ просвещая мир
пресветлыми зарями,/ обтече, яко молния вселенную, Кирилле
блаженне,/ разсевая пресветлое Божие слово,/ на западе, и

севере, и юзе, мир просвещая чудесы.

Житие на преподобния наш отец Авксентий

По времето на Теодосий Младши в Константинополския двор важна длъжност заемал един благочестив мъж, син на персиеца Ада, на име Авксентий. Той бил почитан от всички, защото добре познавал Божественото Писание и светските науки и се прославил с добрите си дела. Авксентий познавал преподобния Маркиан, който по-късно станал иконом на великата Цариградска църква, познавал също и добродетелния монах Иоан от храма на свети Иоан Предтеча в предградието на Цариград Евдома и имал дружески отношения с много други благочестиви мъже. Желаяйки да подражава на тяхното житие, велможата оставил суетата, славата и вълненията на този свят и станал воин на небесния Цар Христа, като приел монашеско пострижение. Отначало той служел на Господа в дяконски, а после в презвитерски чин, и се сподобил да получи такава власт над бесовете, че можел да прогонва злите духове от хората, заради което го прославял целият престолен град. Но не човешка слава търсел свети Авксентий - тя му тежала, и устремен към безмълвно житие, той оставил многолюдния град, отишъл във Витиния и се заселил в пустинната планина Оксия, на десет стадии от Халкидон. Това място му харесало, той се изкачил на хълма, вдигнал светите

си ръце нагоре и започнал да прославя Бога: “Ти, Господи, ми даваш да живея в безопасност”. И с радост останал на тази света планина, която после била наречена Авксентиева - под това име тя се споменава в житието на преподобния Стефан, който по-късно живял там и пострадал от иконоборците.

Докато пребивавал там, преподобният бил открит от пастири: те търсели заблудените си овци и ги намерили по неговите молитви. Оттогава се разнесла славата му и при него започнали да идват много хора - едни за телесно изцеление, защото по неговите молитви хората оздравявали от всякакви болести, а други за душевна полза. После благочестивите жители на околните селища се събрали и построили за него килия на върха на планината. Светият се затворил в нея и само през малко прозорче беседвал с идващите при него, поучавайки на добродетел и изцелявайки болни, като някакъв целебен извор, изпълнен с Божия благодат. При него прииждали хора от различни градове като към безвъзмезден целител. Веднъж при него дошла от Никомидия жената на един комит, която изгубила зрението си, и започнала да го моли:

- Помилуй ме, рабе на Вишния Бог!

Преподобният отвърнал, обръщайки се към всички присъстващи:

- Аз съм грешен човек и като вас съм подвластен на страстите. Ако вярвате, че Изцелилият слепия по рождение няма да презре и тази жена, нека всички с усърдие да се помолим за нея на Господа.

Докато всички се молели, той докоснал очите на жената и казал:

- Изцелява те Иисус Христос, истинската Светлина.

Тя веднага прогледнала и всички прославили Бога. От благодарност за това, жената дала щедра милостиня на бедните, които просели от посетителите на светеца в подножието на планината. Той и сам се грижел за тях, като им раздавал чрез учениците си хляба, който му донасяли хората. Освен дар да изцелява, преподобният притежавал и дар на прозорливост. Веднъж при него дошли двама мъже. Единият бил православен, а другият - последовател на еретиците. Светият приел православния с любов и дълго беседвал с него за душевна полза, а на еретика не казал и дума, предзнавайки неверието му. Когато те си тръгнали, еретикът започнал да хули преподобния, порицавал го и го наричал лицемер. По пътя го срещнал неговият слуга, който му съобщил, че в дъщеря му се е вселил бяс и силно я мъчи. Тази вест много огорчила еретика, той се разкажал за греховете си, завел дъщеря си при преподобния Авксентий и започнал смирено да го моли да я изцели. И тя се изцелила от мъченията на беса, а баща ? - от своето зловерие.

Друг път при светия дошли за изцеление двама прокажени. Той ги попитал:

- В какво сте съгрешили, че Бог ви е пратил такова наказание?

Те му се поклонили и продължили да го молят:

- Помилуй ни, рабе Христов, и се помоли за нас.

Светият отвърнал:

- Братя, застигнала ви е такава болест, защото сте свикнали често да се кълнете и да споменавате името Божие и с това сте събудили Божия гняв против себе си.

А те много се удивили, че светият познава съгрешенията им. После паднали пред него и се разкажали за греха си. Свети

Авксентий ги съжалил, помазал ги със свещен елей от главата до петите и им казал:

- Изцелява ви Иисус Христос, а аз съм само грешен човек.

И прокажените веднага се освободили от недъга си.

Веднъж довели с колесница един разслабен. Родителите му паднали в нозете на преподобния и със сълзи казали:

- Синът ни е сполетян от тази болест заради многото наши грехове.

Тогава той ги попитал:

- Вярвате ли, че Бог може чрез мене, грешния, да подаде изцеление на сина ви?

Те възкликнали:

- Наистина, ти си ангел, пратен свише за наше спасение, и ние вярваме, че Бог може всичко.

Преподобният отвърнал:

- Нека бъде по вярата ви.

Той помазал тялото на разслабения със свещен елей и човекът веднага се изправил напълно здрав, а всички, които видели това чудо, прославили Господа. Невъзможно е да разкажем за всички случаи, когато светият прогонвал бесове, защото той избавял много хора от нечистите духове и при него постоянно идвали много бесновати, дори от най-далечни страни, а други били довеждани насила - и всички получавали изцеление от нечистите духове по неговите свети молитви. Такава голяма сила и власт над бесовете получил от Бога този блажен подвижник.

Свети Авксентий бил поканен на Четвъртия вселенски събор

на светите отци, който се състоял в Халкидон. Тук той се потрудил много, за да противодейства на Евтихиевата ерес и Несториевото зловерие и затова претърпял много притеснения от еретиците. Но благочестивият цар Маркиан много го почитал и всички свети отци го обичали. Той наистина бил забележителен участник в събора, отличаващ се с мъдростта, чудесата и правата си вяра. Никой не можел да го победи в спор, защото познавал добре цялото Свещено Писание и по евангелските думи бил "силен на дело и слово пред Бога и целия народ". Като утвърдил на събора заедно с останалите свети отци истинската православна вяра, свети Авксентий отново се завърнал в своята уединената килия в планината. По пътя към Халкидон и обратно той извършил много преславни чудеса, прогонвайки бесовете от хората и изцелявайки всякакви болести и недъзи. Дори от килията той принасял голяма полза на Църквата и народа с примера си за добродетелно житие, а също и със своите духовни поучения, на които се наслаждавали всички. С прозорливите си очи свети Авксентий виждал далечното толкова ясно, сякаш било пред него, а също и безтелесните блажени духове и душите на праведниците. Веднъж, както обикновено, той се затворил през нощта в килията си и започнал да възнася обичайните молитви към Бога. Учениците му и посетителите били отвън и още не били заспали, когато преподобният неочаквано отворил прозорчето и произнесъл високо:

- Благословен Господ Бог! Благословен Господ Бог!
Благословен Господ Бог!

После въздъхнал тежко и навел глава. Всички стояли наоколо и не смеели да го попитат нищо, а той промълвил:

- Чеда! Светилото на изтока, нашият отец Симеон, премина при Господа.

Тогава заплакал, а след някое време продължил:

- Светият наш отец, стълбът и утвърдението на истината Симеон Стълпник почина. Неговата непорочна и чиста душа премина покрай мене и не се погнуси да ме приветства, грешния и скверния.

Всички се изумили на силата на неговата прозорливост и запомнили в кой час им съобщил това. После вестта за кончината на свети Симеон Стълпник стигнала до благочестивия цар Льв, който заел престола след Маркиан, и се разпространила навсякъде. Тогава и учениците на свети Авксентий още веднъж се убедили в истинността на думите на своя наставник, защото времето на смъртта на светеца наистина съвпадало с времето на неговото предсказание.

Скоро след смъртта на блажения Симеон Стълпник приближила и кончината на свети Авксентий, който вече достигнал преклонни години. Тогава преминал при Господа и този Божий угодник, който водел благочестив и богоугоден живот, устроил с благословението си много манастири, бил духовен водач на цялата Витинска област и наставил мнозина по пътя на спасението.

Тропарь преподобного Авксентия

глас 1

Пустынный житель, и в телеси Ангел,/ и чудотворец явился еси, Богоносе отче наш Авксентие,/ постом, бдением, молитвою Небесная дарования приим,/ исцелявши недужных и души верою притекающих ти. Слава Давшему тебе крепость,/ слава Венчавшему тя,/ слава Действующему тобою всем исцеления.

Кондак преподобного Авксентия

глас 2

Насладився, богомудре, воздержания/ и желания плоти
твоея обуздав,/ явился еси, верою сияя,/ якоже сад посреди
рая, процвел еси, // Авксентие отче священне.

Житие на преподобния Исаакий, затворник Печерски

Невъзможно е за човек да избегне изкушенията и ако изкушителят е дръзнал да пристъпи в пустинята към Самия Господ, още по-смело дръзва да изкушава и Господните раби. Но както очистеното в огън злато блести като слънце, така и човек, победил нападенията на хвърления във вечен огън враг, ще просияе пред Бога с добрите си дела като яркото дневно светило. Тази истина ясно се открила в живота на преподобния наш отец Исаакий, Печерски затворник.

В света този преподобен отец бил богат търговец от Торопец. Той решил да приеме монашество, раздал на нуждаещите се и на манастирите цялото си имущество, дошъл в пещерата при преподобния Антоний и го замолил да го приеме сред братята. Преподобният предумнал, че този мъж ще се подвизава в

добродетели и ще се уподоби на ангелите, затова изпълнил желанието му. Когато станал монах, Исаакий възлюбил суровия живот: той не само облякъл власеница, но заповядал да му купят и един козел и да одерат кожата му, още сурова и мокра я облякъл върху власеницата и я носел, а тя изсъхнала върху тялото му. Преподобният се затворил в тясна пещера, голяма едва четири лакти, и там със сълзи се молел на Бога. За храна му служела само една просфора, и то през ден, а жаждата си утолявал с малко вода. Храната и водата му носел преподобният Антоний и му я подавал през толкова тясно прозорче, колкото да пъхне ръката си. Освен това преподобният Исаакий никога не лягал на одър, а отдъхвал в кратък сън седнал. Така в големи подвизи той живял седем години, без да излиза от тясната си килия.

Една вечер, както обикновено, той възнасял коленопреклонни молитви и до полунощ пеел псалми. Когато се уморил, угасил свещта и седнал на мястото си. Внезапно пещерата се озарила от ярка светлина и към преподобния в образа на прекрасни юноши се приближили два беса със сияещи лица. Те казали на подвижника:

- Исаакий! Ние сме ангели - ето, при тебе идва Христос с небесните сили.

Той станал и видял множество бесове. Лицата им греели като слънце, а един от тях сияел повече от другите и лицето му изпускало лъчи. Бесовете пак му казали:

- Исаакий! Това е Христос, падни пред Него и Му се поклони.

Подвижникът не усетил бесовската хитрост, забравил да се осени с кръстното знамение и се поклонил на беса, сякаш на Христа.

Тогава нечистите вдигнали голям шум и завикали:

- Сега си наш!

Сложили го да седне и сами седнали около него, а цялата килия и пещерната улица около нея се изпълнила с бесове. Тогава мнимият Христос казал:

- Вземете свирала, гусли и тимпани и свирете, а Исаакий нека танцува.

Бесовете веднага започнали да свирят на свирала, тимпани и гусли, хванали преподобния и започнали да скачат и да играят с него. Дълго го въртели и го уморили, а после го захвърлили едва жив. Като го поругали така, изчезнали.

На сутринта, когато станало време за храна, преподобният Антоний, както обикновено, се приближил до прозорчето и казал:

- Благослови, отче Исаакие!

Но не получил отговор. Изумен, той помислил, че блаженият се е преставил и пратил да повикат от манастира преподобния Теодосий и братята. Те разкопали входа и изнесли Исаакий, като си мислели, че е умрял. Сложили го пред пещерата, но забелязали, че той е още жив. Тогава игуменът, преподобният Теодосий, казал:

- Наистина, станалото с него е бесовско дело.

Сложили свети Исаакий върху одър и самият свети Антоний започнал да се грижи за него. По това време Киевският княз Изяслав се завърнал от Полша. Князът се гневял на преподобния Антоний заради Полоцкия княз Всеслав, който известно време заемал киевския престол. Тогава Черниговският княз Святослав пратил през нощта хора да доведат свети Антоний при него. Когато отишъл в Чернигов, преподобният харесал Болдинския хълм, изкопал там пещера

и се заселил на мястото, където сега се намира манастирът. Когато научил, че свети Антоний отишъл в Чернигов, преподобният игумен Теодосий взел Исаакий, пренесъл го в килията си и се грижел за него. А светият бил разслабен с ум и тяло, така че не можел нито да стои, нито да седи, нито дори да се обърне, лежал само на една страна и в тялото му се появили червеи. Преподобният Теодосий със собствените си ръце го умивал и очиствал и му служел така цели две години, докато Исаакий бил болен. Удивително е, че през тези две години светият не вкушал нито хляб, нито вода, нито каквато и да било друга храна, но въпреки това останал жив, лежейки на одъра си глух и нем. Преподобният Теодосий се молел над него ден и нощ и на третата година светият проговорил. Тогава той поискал да го изправят на крака и като дете се учел да ходи. Той не се стремял да отиде в църквата и го водели там насила, но после започнал сам да идва в храма. След време започнал да посещава и трапезата, където го слагали да седне отделно от братята. Слагали пред него хляб, но той не го докосвал. Братята опитали да сложат хляба в ръцете му, но преподобният Теодосий казал:

- Оставете хляба пред него, но не му го давайте в ръцете, за да яде сам.

Цяла седмица игуменът не позволявал на братята да сложат хляба в ръцете на Исаакий, а той гледал другите и полека се научил да яде. Така преподобният Теодосий го избавил от дяволските козни и прелъстяване.

Когато Теодосий се преставил и след него игумен станал преподобният Стефан, Исаакий отново започнал да води суров подвижнически живот и казал на изкушителя:

- Дяволе, ти ме прелъсти, когато живях в уединение в своята пещера, но сега вече няма да се затворя, а ще се постарая с Божията помощ да те победи, като се трудя в манастира.

Той отново облякъл власеница, сложил отгоре дебела и груба дреха и започнал да помага на готвачите, работел за братята, ходел на утрения преди всички и неподвижно стоял на мястото си в църквата. И през зимата стоял на служба в скъсани обувки въпреки силния студ, така че краката му често пъти залепвали за камъка, но той дори не престъпвал, докато не завършела службата. После отивал в магерницата, запалвал огъня и приготвял дърва, преди да дойдат останалите монаси, които изпълнявали това послушание. Веднъж един от тях, който също се наричал Исаакий, подигравателно казал на блажения:

- Исаакий! Ето там седи един гарван, иди и го хвани.

Смиреният монах се поклонил до земята, отишъл и донесъл гарвана при братята. Те се удивили и разказали за случката на игумена и останалите монаси. Оттогава всички започнали да го уважават. Но блаженият не желаел човешка слава, приел юродство и започнал да оскърбява ту игумена, ту братята, ту миряните и за това мнозина дори го биели. Когато станал юродив, той отново се заселил на предишното място - в пещерата на преподобния Антоний, който вече починал. Блаженият събирал деца и ги обличал в монашески дрехи. Заради това понасял наказание от тогавашния игумен блажения Никон, а понякога и побои от родителите на децата, но претърпявал всичко с радост - и боя, и голотата, и студа.

Една нощ блаженият Исаакий запалил пещта в пещерата. Пещта била разнебитена и когато огънят се разгорял, пламъкът започнал да се издига нагоре през пукнатините. Той нямал с какво да ги покрие, застанал с босите си нозе върху пламъка и стоял дотогава, докато огънят не се превърнал в жарава. Тогавашно слязъл, без да изпитва никаква вреда за себе си. И много други удивителни неща вършел блаженият Исаакий. Той получил такава власт над бесовете, че не се

страхувал от техните заплахи и привидения, а те често му досаждали и казвали:

- Ти си наш, Исаакий, защото се поклони на нашия княз.

Той отвърщал:

- Не се страхувам от вашия бесовски княз Веелзевул, защото е бог на мухите. Не се страхувам и от вас, неговите раби. Ако преди ме прелъстихте, защото не познавах вашите козни и лукавство, сега със силата на моя Господ Иисус Христос и молитвите на преподобните отци Антоний и Теодосий ще ви победея.

При това той се осенявал с кръстно знамение и ги прогонвал. Понякога бесовете се стараели да уплашат блажения, идвали като огромна тълпа с мотики и лопати през нощта при него, и казвали:

- Ще срутим пещерата и ще те погребем под развалините.

А други му говорели:

- Излез, Исаакий, защото искат да те затрупат в пещерата!

Но блаженият отговарял:

- Ако бяхте хора, щяхте да дойдете през деня, но вие сте синове на тъмнината и ходите по тъмно.

И при всички привидения се осенявал с кръстно знамение, а бесовете веднага изчезвали. Понякога те се явявали в образа на мечки, лъвове и други страшни животни или пък допълзвали като змии, жаби, мишки и всевъзможни гадини, но не успявали да постигнат нищо. Накрая казали:

- Исаакий, ти ни победи!

А той отвърнал:

- И вие някога ме победихте, като се явихте в образ на Иисуса Христа и ангелите, без да сте достойни за него. Сега се явявате в истинския си вид, като зверове, змии и гадини, каквито сте наистина.

Оттогава бесовете не могли да причинят на светеца никаква вреда. По неговото собствено свидетелство в пещерата той се борел с тях три години. След това заживял още по-сурово, показвал още по-голямо въздържание и все по-усилено постел и се подвизавал. Сред такива подвизи той тежко се разболял и дошла кончината му. Монасите го пренесли в манастира, където той боледувал осем дни, а после се изповядал и преминал при Господа. Игуменът Иоан и братята приготвили тялото на преподобния и го погребали в пещерите, където почивали и други свети отци. Така този добър воин Христов, отначало победен от дявола, после сам надмогнал врага и се сподобил с Царството Небесно. По неговите свети молитви да се сподобим и ние да победим враговете на нашата душа и да царуваме с победителя на ада - Иисуса, Царя на славата, на Когото подобава всяка слава, чест и поклонение заедно с Неговия безначален Отец и с Пресветия Благ и Животворящ Дух сега, винаги и в безконечните векове. Амин.

Тропарь преподобного Исаакия, затворника Печерского, в Ближних пещерах

глас 2

Светлости святых насладитися вожделев,/ в темную вселился еси пещеру, прехвальне,/ и добре подвизался еси, Исаакие,/ прельщен же быв от врага,/ паки крепко попрали еси того вся коварства. И ныне, яко победитель,/ в веселии предстои Христу Богу,/ проси нам мира и велия милости.

Кондак преподобного Исаакия, затворника Печерского, в

Ближних пещерах

глас 5

Вражию прелестъ низложивша и в постничестве светло просиявша,/ приидите, вернии, восхвалим Исаакия победоноснаго,/ иже, яко злато, во искушениях просил/ и просвещаает сердца верно к нему притекающих,/ моляся Господеви непрестанно о душах наших.

В памет на свети Авраам, епископ Карийски

Преподобният Авраам живял при царуването на император Теодосий Велики. Той се родил и израснал на остров Кипър. Когато достигнал пълнолетие, раздал имуществото си на манастири, приел пострижение в един от тях и се посветил на монашески подвизи. С бодърстване, молитва и пост той изнурявал до такава степен тялото си, че задълго губел способност да се движи и не можел да ходи. Когато научил, че в Ливанските планини има едно удобно за уединени подвизи място, преподобният Авраам оставил обителта и се преселил там. Той си направил малка килия и заживял в подвизите на отшелническият живот. Светият прекарвал в строго мълчание в килията си три дни и едва на четвъртия безмълвно излизал от нея. Преподобният претърпял на това място много страдания. Езичниците научили за него и отначало го затрупали с пясък, а после започнали да му причиняват и други насилия, като се опитвали да го прогонят далеч оттук. Освен това и бедните земеделци от близкото село нарушавали покоя му, защото често идвали при него и просели подаяние.

Но преподобният търпеливо понасял това и им давал всичко, с което го снабдявали някои благочестиви посетители.

Неговото човеколюбие толкова поразило жителите на селото, че те построили църква и тъй като били християни, започнали настойчиво да го молят да приеме иерейски сан и да стане техен презвитер. Свети Авраам изпълнил желанието им и като утвърдил паството си в благочестието, поставил вместо себе си друг иерей, а сам отново постъпил в манастир. Скоро той се прославил със своите големи подвизи и като мъж, преизпълнен с благочестие, бил поставен за епископ на град Кар. С примера си и с боговдъхновените си наставления той скоро довел паството си към богоугоден живот. Докато пребивавал в свещен сан, свети Авраам никога не вкусвал хляб или готвено ястие, негова храна били само сурови зеленчуци, диви ягоди и други земни дарове. Когато славата му достигнала до император Теодосий Младши, той го поканил при себе си. Преподобният отишъл в Константинопол и живял там доста дълго, а после предал душата си на Господа. По заповед на благочестивия император тялото му било тържествено пренесено от престолния град в Кар и там било погребано.

В памет на преподобния Марон

Преподобният Марон избрал да се подвизава под открито небе. За тази цел той се изкачил на върха на една планина, която някога била почитана от езичниците, и там намерил изоставен идолски храм. Той го посветил на Бога и заживял в него. Впоследствие си направил колиба, но я ползвал малко. По природа със слабо здраве, той я отстъпвал на други болни, които идвали при него. Подвигоположникът Бог със Своята благодат укрепявал светия подвижник и по неговите молитви изцелявал притичащите се при него за изцеление. Скоро преподобният се прославил с това, че само с една своя молитва изцелявал треска, огница и много други болести, а също прогонвал и бесовете. През целия си живот той основал много обители и направил угодни на Бога много монаси, научавайки ги на подвизите на поста. Така, усърдно подвизавайки се в добродетелта, свети Марон лекувал телата и душите на хората. Претърпял много различни недъзи, след кратко боледуване преподобният оставил този живот и с мир се преселил при Господа.

Тропарь преподобного Марона, пустытника Сирийского

глас 8

Яко незаходимое солнце возсия нам днесь/ светозарными твоими молитвами, преподобне отче наш Мароне,/ иже некия горы достигл/ и тамо на ней живущими нечестивыми чтом бысть,/ за превосходящую твою к Богу добродетель,/ и тамо обрет требище идольское. Богу освятив, в нем пребывал еси,/ и видев Человеколюбец Бог твой подвиг и труды,/ дарова тебе дар Свой,/ имже пронесся имя твое в человецех,/ целити скорби, огневицу и трясавицу прибегающим к тебе с верою. Темже и зовем ти:/ радуйся, целителю наш скорый;/ радуйся, заступниче наш теплый,/ предстоиши бо у Пресвятыя Троицы,/ молися Той о призывающих имя твое святое,/ да избавит от сих тяжких скорбей и спасет души наша.

Ин тропарь преподобного Марона, пустытника Сирийского

глас 4

Пресветлое житие твое, отче Мароне,/ Ангелы удивило есть,/ и бесовская шатания яве устраши. Верных же собрания светло украси. К Небесному Христову жилищу, повелевая шествовати всегда. Егоже моли от тли и бед избавитися,/ верою творящим всечестную память твою.

Ин тропарь преподобного Марона, пустытника Сирийского

глас 2

Фарисейскаго тщеславия удаляясь,/ преподобне отче наш Мароне,/ на гору высокую возшел еси,/ и тамо победу показал еси на диавола:/ требище бо бесовское обрет и Богу освятив,/ в нем пребыл еси,/ молитвами твоими огневицу и трясавицу утоляя,/ и бесы прогоняя,/ и от различных недугов свободя. Того ради, святе, молися Христу Богу,/ да спасет души наши.

Кондак преподобного Марона, пустынника Сирийского
глас 5

Страстей пещь, преподобне, угасил еси, воздержания росюю.
Дарованием обогатился еси исцелений от Бога, Мароне,/
приял еси целити верным болезни тяжкия,/ и бесов отгонити
полки. Сего ради с веседием почитаем тя.

Пренасяне на мощите на свети благоверен княз Михаил и на болярина му Теодор

Тези мъченици пострадали от Батий на 20 септември 1244 г. Мощите им били пренесени от Чернигов в Москва на 14 февруари 1578 г. и положени в храма в тяхно име в Кремъл, близо до Тайницките врата. На 25 август 1770 г. те били пренесени в Сретенския събор, а на 21 ноември 1774 г. били положени в Архангелския събор, където почиват и досега.

Кондак благоверного князя Михаила Черниговского и
болярина его Феодора

глас 5

Солнца мысленного праведного — Христа/ озарився сиянием, пребогате Михаиле,/ видимому солнцу не поклонился еси/ и твари паче Творца не послужил еси/ и нечестие обуздал еси,/ ярости царя не убоявся/ и крове своей обагрением/ Христови предстал еси, радуяся. И ныне в пренесении мощей твоих/ нас свыше назирай и Христа Бога моли,/ молимся яко спастися нам/ и Православию непоколебиму пребыти,/ Отечеству нашему соблюстися во всем/ молитвами твоими, святе,/ по велицей Его милости.

† **ВИЖТЕ ОЩЕ**

Отстъплението от вярата наречено "нов стил"

ЗА СЪКРАЩАВАНЕТО НА ЛИТУРГИИТЕ, ТАЙНСТВАТА И ТРЕБИТЕ В НОВОСТИЛНАТА ЦЪРКВА

ЗА ПРЕМАХВАНЕТО НА ОГЛАШЕНИЕТО

ЗАЩО БОГ НИ ИЗОСТАВИ

ЗА КОРЕНА НА ЗЛОТО, ЗА НАЧАЛОТО НА ОТСТЪПЛЕНИЕТО НА РОДНАТА НИ „ЦЪРКВА“, ЗА БЪЛГАРСКАТА СХИЗМА

Театърът на антихриста

ИСТИНАТА ЗА НАШИЯ НАРОД

Християнството на българите и техните владетели

ИДЕЯТА "ПРАВОСЛАВНИ БУДИТЕЛИ"

Православна ли е демокрацията

Народе, народе...

Защо се премахва вероучението

За старостилния икуменизъм

КОЙ СТОИ ЗАД ОТСТЪПЛЕНИЕТО

ДИСЕКЦИЯ НА ЧОВЕКООМРАЗТА

**ПАСТИРСКО ОКРЪЖНО ПОСЛАНИЕ ПРОТИВ
МАСОНСТВОТО**

Против юдомасонството

Изповедание на вярата

КЪДЕ СЕ Е СЪХРАНИЛО ПРАВОСЛАВИЕТО